

FONDEN FOR
PLANTEBASEREDE
FØDEVARER

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

Handlingsplan 2026

Indledning

Fonden for Plantebaserede Fødevarer er etableret med afsæt i den politiske Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug fra oktober 2021.

Fondens formål er at bidrage til udviklingen af sektoren for plantebaserede fødevarer. Fonden indgår således som ét af flere midler til at omstille dansk landbrug for at nå de politiske mål for reduktion af klimagasser.

Plantefonden skal bidrage til at udvikle hele værdikæden i sektoren for plantebaserede fødevarer. En mere planterig fødevarerproduktion bidrager til at løse mange forskellige udfordringer på samme tid, herunder for miljø, sundhed, økonomi og aktuelt også forsyningssikkerhed. Arbejdet med at udvikle sektoren er nødvendigt for at sikre, at vores samfund kan udvikle sig indenfor de planetære grænser, der er fastsat for at sikre en bæredygtig udvikling. Verdens fødevaresystemer er den største årsag til overskridelser af fem ud af de syv planetære grænser, der allerede er blevet overskredet - herunder 30 pct. af de globale drivhusgasudledninger.

Fonden kan bidrage positivt til løsning af klimamæssige udfordringer, fordi produktion af fødevarer til human konsum, på en række områder, er mindre klima- og miljøbelastende end den animalske fødevarerproduktion. Samtidig kan fonden bidrage til at fremme sunde kostvaner, som lever op til de danske officielle kostråd, der fremhæver vigtigheden af en kost rig på frugt, grønt, nødder og bælgfrugter.

Ud over at bidrage til klima- og miljømål skal fondens indsats for en mere plantebaseret produktion understøtte fastholdelse og udvikling af danske arbejdspladser og dermed væksten i fødevaresektoren som helhed. Denne vækst er et mål i sig selv, og samtidig en forudsætning for, at en omstilling til øget produktion og afsætning af plantebaserede fødevarer kan finde sted, hvad enten det gælder typiske landbrugsprodukter, svampe eller akvakulturprodukter som makroalger (tang) og mikroalger. I den politiske aftale er det desuden fastlagt, at økologi skal spille en central rolle i fondens arbejde.

Fonden ledes af en uafhængig bestyrelse, der er udpeget af ministeren efter indstilling fra en lang række organisationer. Fondens arbejde er forankret i en strategi, der beskriver det landskab af udfordringer og muligheder, som fonden i de kommende år vil agere indenfor i arbejdet med udvikling af sektoren. Endvidere beskriver strategien fondens vision, tre strategiske udviklingsområder og seks konkrete indsatsområder, der vil udgøre den overordnede ramme for, hvilke konkrete projektaktiviteter, der i de kommende år kan få støtte fra fonden.

Du finder Plantefondens strategi her

Formålet med denne handlingsplan er at supplere strategien og zoome ind på de konkrete indsatsområder og mulige projekttyper, som fonden ønsker at støtte for at understøtte det overordnede formål med fonden – at bidrage til udviklingen af den samlede sektor for plantebaserede fødevarer i Danmark.

Bestyrelsen bruger handlingsplanen til at signalere, at der i det pågældende år er nogle områder, der prioriteres højere end andre. Handlingsplanen er altså et værktøj til at målrette fondens midler efter de områder, som bestyrelsen vurderer, har en særlig relevans eller i særlig grad kan drage nytte af fondens udviklingsstøtte.

Fonden for Plantebaserede Fødevarer kan yde støtte efter hhv. gruppefritagelsesforordningen for landbrug (ABER), gruppefritagelsesforordningen for fiskerisektoren og akvakultur (FIBER) og den generelle gruppefritagelsesforordning (GBER). Dertil har Plantefonden mulighed for at yde de minimis-støtte, som kan være en fordel for ansøgere, når det gælder mindre støttebeløb. De minimis-støtten kan gives til projekter inden for de samme støttekategorier, som Plantefonden yder støtte til under gruppefritagelserne, men med de minimis kan Plantefonden give en højere støttesats til visse typer af aktiviteter, der ellers har begrænsede støttesatser under de øvrige statsstøtterelevanter, som gælder for Plantefonden. Støttemodtager skal ved de minimis-støtte derudover opfylde færre krav for at kunne modtage støtten. En særskilt vejledning til de minimis-støtte findes på Plantefondens hjemmeside, hvor man også kan orientere sig i, hvilke typiske projekter, der kan drage fordel af de minimis, for eksempel inden for forarbejdning eller salg fremstød.

Plantefondens samlede statsstøtterelevanter kan findes i Plantefondens vejledning om statsstøtterelevanter for 2026.

Plantefondens midler er afsat som led i *Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug* fra oktober 2021.

I 2024 er der yderligere givet følgende bevillinger til udmøntning i 2025: Aftale om Implementering af et Grønt Danmark (75 mio. kr.), og aftale om Deludmøntning af Grøn Fond (30 mio. kr.).

Der ventes dermed en samlet pulje på ca. 195,7 mio. kr. til udmøntning i runden 2026.

Overordnede mål for fondens arbejde

Plantefonden opererer med følgende tre overordnede målsætninger:

50%

ØKOLOGI

Mindst halvdelen af Plantefondens midler skal ifølge fondens lovgrundlag søges målrettet projekter og aktiviteter, der vedrører økologiske plantebaserede fødevarer. Med denne handlingsplan tilstræbes det derfor, at mindst 50 pct. af fondens midler vedrører økologi.

60%

PARTNERSKABSPROJEKTER

Det tilstræbes at mindst 60 pct. af fondens midler går til partnerskabsprojekter. Det vil sige, at der i det enkelte projekt deltager mindst to selvstændige aktører fra forskellige led i værdikæden. Dette mål dækker alle projekter på tværs af fondens tre strategiske udviklingsområder, og dermed ikke kun projekter, der konkret har til formål at styrke sektorbrobygning eller værdikædeprojekter i anden forstand.

70%

SKAL INDFRI MÅLSÆTNINGER

Plantefonden har desuden som målsætning, at mindst 70 pct. af projekterne når deres konkrete projektmål. Målet om 70 pct. skal muliggøre en balance mellem det resultatorienterede og viljen til at tage risici i stræben efter innovation. Fonden imødekommer altså både den type projekter, hvor sikkerheden for leverancer og dermed resultater er relativt høj, såvel som de projekter, hvor der er større risiko forbundet med projektets leverancer, men hvor innovationsambitionerne til gengæld er højere.

Fonden vurderer alle indkomne ansøgninger ud fra to fastlagte minimumskriterier vedr. Plantefondens lovgrundlag, samt udfyldelse i overensstemmelse med ansøgningsmateriale og indkaldelse. Fonden har derudover tre faglige vurderingskriterier: effekt, relevans for sektoren og faglig kvalitet, som alle

ansøgninger, der kommer i betragtning, vurderes ud fra. Det er derfor vigtigt, at ansøgerne beskriver deres projekter, så det er muligt at vurdere projekterne i forhold til disse kriterier.

Se indkaldelsen 2026 for bestyrelsens samlede tildelingskriterier.

Bestyrelsens fokus i 2026

Bestyrelsen ser i 2026 gerne et bredt spektrum af ambitiøse projekter med potentiale for at bidrage effektivt til udviklingen af plantefødevareresektoren. I udvælgelsen af projekter, vil bestyrelsens primære fokus være den effektskabelse, som de ansøgte projekter bidrager til.

UDBUDSFREMME

Bestyrelsen ser især gerne flere ansøgninger, der fokuserer på primærproducenter eller primærproduktion. Især ses gerne projekter, der vedrører råvarer, som har potentiale til at opnå volumen til gavn for den grønne udvikling af landbruget og akvakulturen i Danmark. Det kunne f.eks. være i form af udvikling af nye dyrkningsmetoder eller kompetenceudvikling for producenter. Bestyrelsen ønsker desuden at bidrage til at styrke brugen af lokale, plantebaserede råvarer i sæson, herunder frugt og grønt. Indenfor udbudsfremme mere bredt, kan det være relevant med projekter der udvikler nye typer af fødevarer, men bestyrelsen ser mindst ligeså gerne videreudvikling og forbedring af allerede eksisterende produkttyper.

EFTERSPØRGSELSFREMME

Indenfor efterspørgselsfremme ser bestyrelsen særligt gerne flere ansøgninger vedrørende detailhandlen, som eksperimenterer og efterfølges af forpligtende forankring og national udbredelse af tiltag, der virker. Gerne på tværs af flere detailkæder, så der sikres et bredere udvalg af gode, velsmagende og attraktive planteproteiner på markedet. I ansøgninger målrettet privatforbruget og borgerne vægtes indsatser, der med en velargumenteret forandringsteori sandsynliggør en forankring i hverdagen, når projektet er slut. Derudover ser bestyrelsen fortsat gerne ansøgninger vedrørende kompetenceløft i professionelle køkkener og blandt andre madprofessionelle - primært i de geografiske områder, eller i de sektorer, hvor behovet er størst.

SEKTORBROBYGNING

Bestyrelsen ser også gerne flere ansøgninger indenfor sektorbrobygning, der lægger op til projekter med partnerskaber, der repræsenterer forskellige dele af værdikæden - særligt partnerskaber med primærproduktionen og projekter der vil udvikle primærlandbrug til produktion af grøntsager, frugter, nødder, bælgrugter eller korn. Ansøgere opfordres dog til opmærksomhed på, at partnerskabsprojekter ikke gøres mere komplekse, end der er behov for - i nogle sammenhænge er et stærkt partnerskab på tværs af værdikæden den rette løsning, mens det i andre sammenhænge kan give mening at gå i dybden med f.eks. primærproduktion. I partnerskabsprojekter ønskes navne på alle partnere offentligt tilgængelige.

Bestyrelsen ønsker at se projekter, der kan bidrage til forandring i hele Danmark. Her kan særligt kommuner og regioner spille en central rolle i at forankre effekter effektivt i lokalområder.

Ansøgere opfordres til at orientere sig i eksisterende projekter på området (bl.a. Plantefondens tilsagn de foregående år), så ansøgningerne bidrager med merværdi, nyskabelse og/eller synergier.

UDELING AF MIDLER MED FOKUS PÅ EFFEKTSKABELSE

I 2026 ønsker fonden fortsat at sætte fokus på de rigtige forbindelser mellem projekternes umiddelbare resultater og den samfundsmæssige effektskabelse.

Effektstyringsmodellen er et redskab til at skabe større sammenhæng mellem de enkelte projektaktiviteter og deres bidrag til udviklingen af plantefødevarerektoren, ligesom den er et værktøj til monitorering af Plantefondens samlede effekt. Effektmålingen skal desuden danne grundlag for fremtidige evalueringer, ligesom Plantefondens bestyrelse og sekretariat løbende skal kunne følge op på resultater og effekter på såvel projekt- som fondsniveau. Plantefonden opererer med to effektmål (impact) som projekterne skal arbejde inden for:

1. REEL MADADFÆRDSÆNDRING

2. ØKONOMISK VÆKST I PLANTEFØDEVARESEKTOREN

Der er dertil identificeret tre primære barrierer, for at opnå de to overordnede effektmål.

Opnåelse af de to primære effekter vil bidrage til at nedbryde de barrierer, der er identificeret for udviklingen af plantefødevarerektoren. Ansøgere skal dermed indarbejde overvejelser om, hvilke kritiske barrierer for økonomisk vækst og transformation i Plantefødevarerektoren, man ønsker at nedbryde med projektet:

Primære barrierer

1.

MADVANER OG -KULTUR

En stor udfordring for udviklingen af plantefødevaresektoren er, at efterspørgslen blandt danske forbrugere halter, ikke mindst sammenlignet med de øvrige nordeuropæiske lande. En større produktion af plantebaserede fødevarer er ikke rentabel, hvis efterspørgslen mangler. Det er derfor afgørende at gøre det lettere for mennesker at vælge mere planterigt. Samtidigt er det vigtigt, at der er et bredt udvalg af gode og velsmagende plantebaserede fødevarer på markedet, der fungerer i praksis, hvis efterspørgslen skal stige. Vi har travlt, hvis vi skal nå målsætningerne for den grønne omstilling, og selvom der lanceres stadig flere nye plantebaserede produkter, så er efterspørgslen kun svagt stigende.

2.

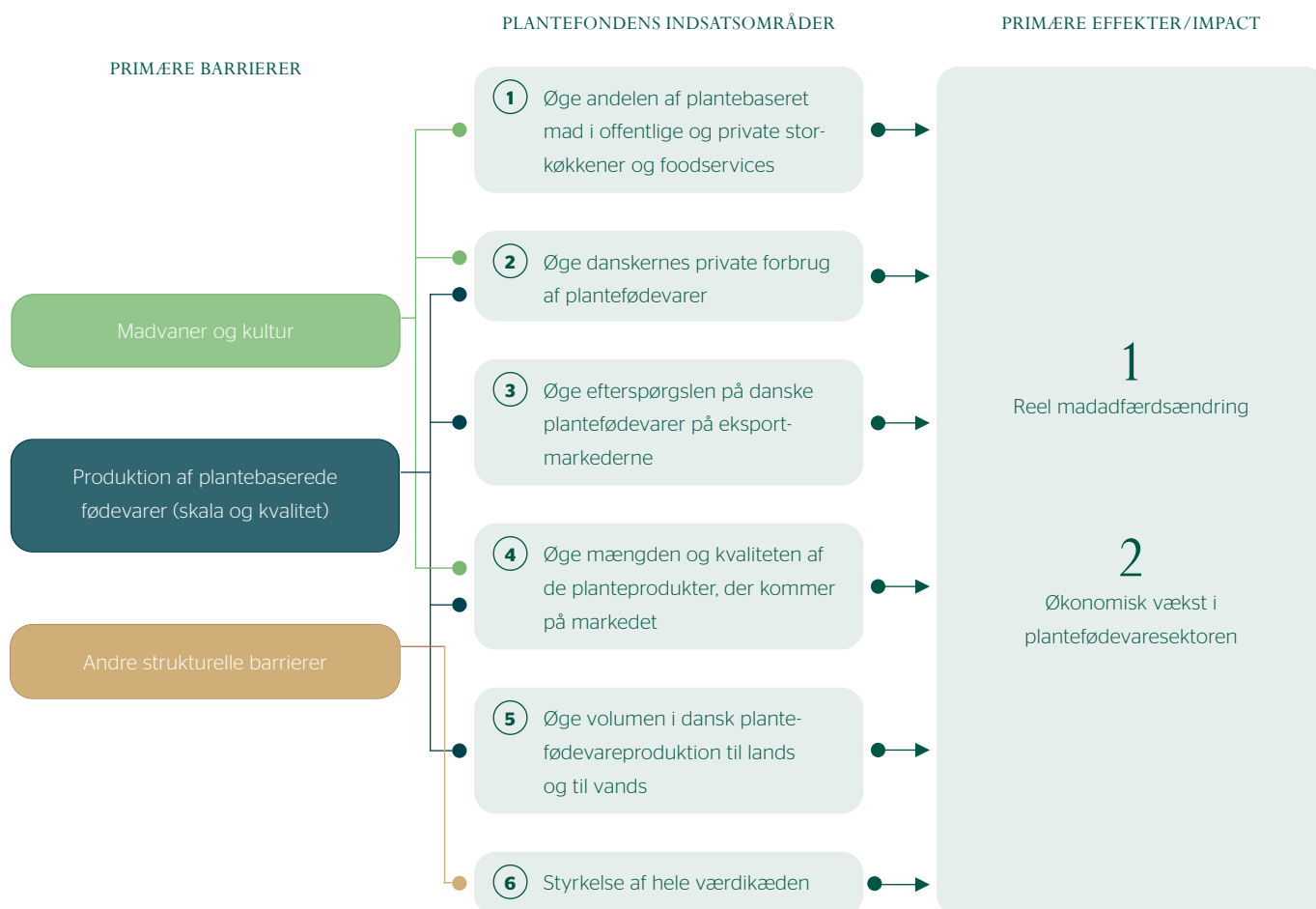
PRODUKTION AF PLANTE- BASEREDE FØDEVARER (SKALA OG KVALITET)

Når produkter ikke lever op til forbrugernes forventning til smag og kvalitet, giver det skuffede forbrugere, der ikke foretager genkøb. Der er desuden et begrænset udbud inden for flere kategorier af plantefødevarer, og inden for andre er variationen begrænset. Hvis den danske produktion af plantefødevarer dertil skal bidrage mærkbart til de politiske målsætninger om bl.a. klimareduktioner, så kræver det, at vi kommer op i en meget større volumen, end det er tilfældet for produktionen i dag. Hvis vi skal rykke procenter og ikke promiller af befolkningen, kræver det at vi som foregangsland tør vise verden, at vi kan skabe velsmagende, planterige måltider, som også hjælper med at justere vores madkultur mod mere planterig mad.

3.

ANDRE STRUKTURELLE BARRIERER

Den danske fødevaresektor er kendetegnet ved en stærk animalsk værdikæde. Det kræver mod og vilje at ændre de strukturelle barrierer og f.eks. at få investeringer og indsatser i gang inden for et nyt område som plantefødevarer. Rammevilkår kan gøre det svært for en virksomhed, der arbejder med animalske produkter, at overgå til plantefødevareproduktion. For mange etablerede fødevarevirksomheder kan det kræve gradvise teknologiske spring – f.eks. udvikling af plantebaserede ingredienser, som kan bruges i kombination med animalske råvarer – for at kunne deltage i den grønne omstilling og opbygge erfaringer, der senere kan omsættes til fuldt plantebaserede løsninger. Det kan ligeledes være svært at ændre uddannelser for køkkenprofessionelle fra dag til anden. Det betyder noget for, hvordan der bliver lavet mad, og dermed hvilke råvarer, der afsættes i stor skala. Plantefondsprojekter skal bidrage til at skabe forandring inden for de nuværende rammevilkår, men også til at ændre de strukturelle barrierer.

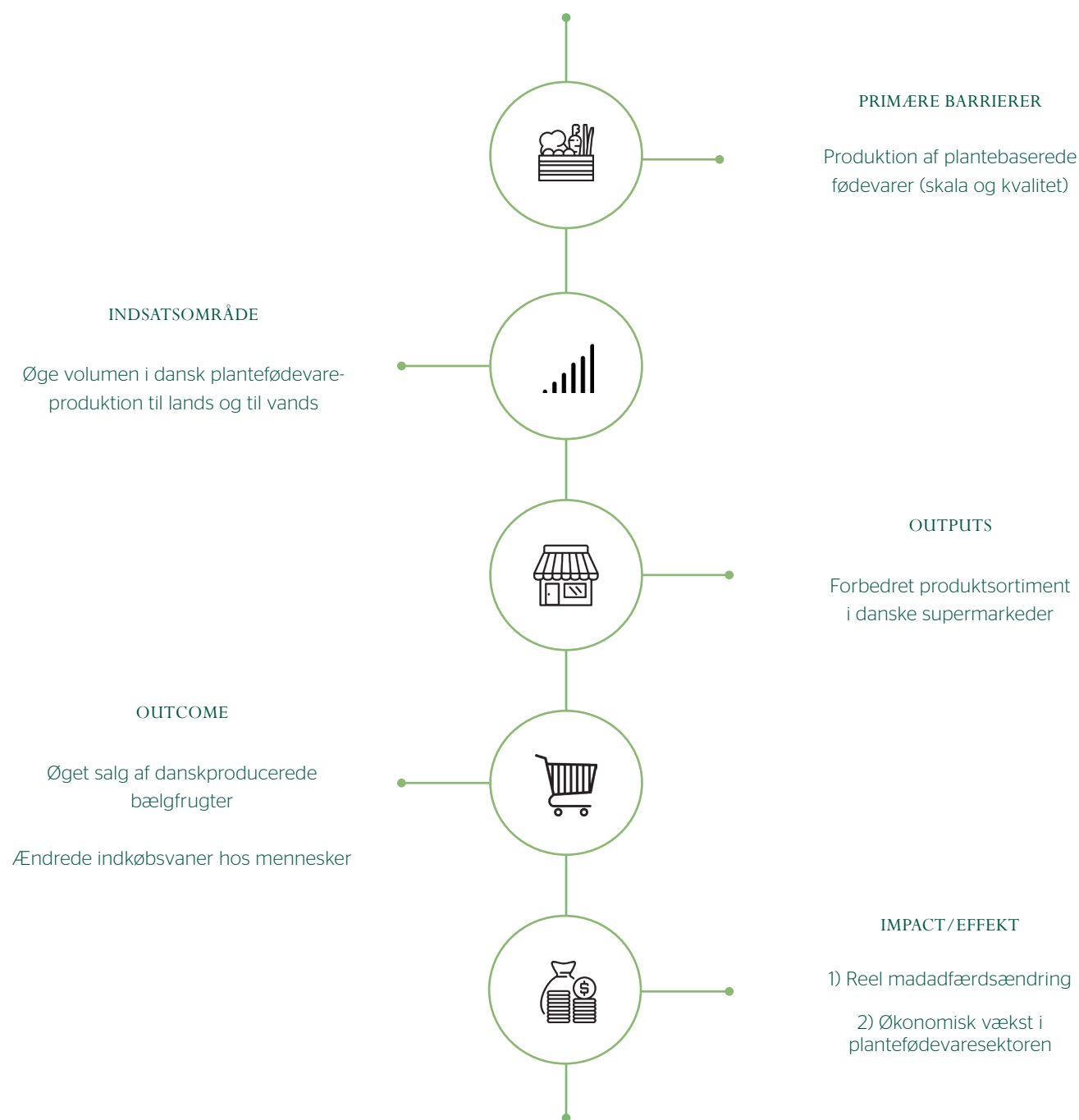
For at sandsynliggøre den ønskede effekt på samfundsni-
veau er det dertil vigtigt, at projekter har fokus på outputs
og outcomes inden for Plantefondens indsatsområder, og
beskriver hvordan projekterne påtænker at måle det.

Output er det umiddelbart mest målbare, som kan knyttes til
de gennemførte projekter på kort sigt, hvor outcomes typisk
vil kunne måles efter lidt længere tid, da disse er ønskede

følgevirkninger af de umiddelbare direkte outputs. Modellen
måler altså på de umiddelbare projektsresultater (outputs) og
dernæst på den afledte samfundspåvirkning i form af f.eks.
ændrede holdninger eller ændret adfærd (outcomes) inden
for Plantefondens seks indsatsområder.

Et eksempel er et projekt, der ønsker at fremme salget af
danske bælgfrugtsorter, inden for indsatsområde 4:

Eksempel på effektkæde i et projekt inden for indsatsområde 4:

Se beskrivelser af de seks indsatsområder samt konkrete eksempler på projektyper og deres respektive outputs og outcomes på de følgende sider.

Se vejledning om effektskabelse og -måling her.

1 Øge andelen af plantebaseret mad i offentlige og private storkøkkener og foodservices

EFTERSPØRGSELSFREMMER

INDSATSOMRÅDER FONDEN GERNE VIL UNDERSTØTTE

Fonden ønsker at understøtte fokus på og øget efterspørgsel efter plantebaserede fødevarer alle de steder, hvor der serveres mad i store køkkener til mange mennesker. Dette kan medføre en konkret øget volumen i efterspørgslen på de plantebaserede råvarer.

Samtidig kan planterige måltider, der serveres i kantinerne inspirere gæsterne, så de får mod og lyst til mere plantebaseret i egen dagligdags madlavning.

Dette gælder også i forhold til børn og unge. Fonden ønsker på samme måde at bidrage til at styrke fokus på det plantebaserede i den madlavning, der sker i daginstitutioner, skoler, uddannelsesinstitutioner og andre steder, hvor børn og unge færdes, spiser, udvikler sig og lærer nye ting, som de tager med sig videre i livet.

EKSEMPLER PÅ PROJEKTTYPER FONDEN ØNSKER AT STØTTE

Projekter der eksperimenterer med gode, planterige måltider i kantiner og andre storkøkkener, og som involverer brugerne aktivt. Rådgivning, oplysning og uddannelse af køkkenpersonale i offentlige og private køkkener, der tilbereder mad til voksne, unge og børn.

Udvikling af undervisningsmateriale mv. målrettet køkkenpersonale i offentlige og private køkkener, herunder også daginstitutioner, skoler og uddannelsesinstitutioner og restauranter, særligt mhp. den gode smag.

Udvikling af undervisningsmateriale til kokkeskoler særligt mhp. den gode smag. Øvrige projekter der vedrører mad- og spisekultur med fokus på planterig mad i offentlige og private storkøkkener.

Mange projekter kan med fordel afvikles i partnerskaber mellem forskellige aktører f.eks. fødevarerproducenter og foodservice/offentlige køkkener mv.

EKSEMPEL PÅ PROJEKT

- ▷ Fremme brugen af højværdi konsumkorn i planterige måltider

OUTPUTS

- ▷ Opskrifter og vejledninger til at anvende hele korn i professionelle måltider
- ▷ Flere uddannede kokke i det grønne køkken

OUTCOMES

- ▷ Det danske areal med højværdi konsumkorn stiger
- ▷ Udbuddet af lokale kornsorter med højspiseværdi stiger

2

Øge danskernes private forbrug af plantefødevarer

EFTERSPØRGSELSFREMMER

INDSATSOMRÅDER FONDEN GERNE VIL UNDERSTØTTE

Plantefonden vil bidrage til, at forbrugerne i stadig højere grad oplever det som et attraktivt og nemt valg at spise mere planterigt. Derfor er der behov for opmærksomhed på danske lokale produkter. De virkemidler og produkter, der 'er attraktive' vil variere alt efter, hvilke dele af befolkningen, man henvender sig til.

Samtidig er det vigtigt at arbejde målrettet for at fjerne eller mindske de barrierer, mennesker møder for at vælge planterigt i hverdagen.

Plantefonden lægger vægt på, at arbejdet med forbrugerne tager hensyn til, at der er mange forskellige værdier og præferencer, der har betydning for forbrugernes valg af fødevarer, og dermed for at realisere Plantefondens vision om i de kommende år at vække større interesse for den planterige mad i den brede befolkning. Hvis en planterig kost skal vinde hjerter i stor stil, skal den gode smag i centrum. Men smag er både individuelt og samtidig ikke det eneste afgørende kriterie for, hvad der kommer i indkøbskurven. For nogle kan det være spørgsmålet om, hvorvidt en vare er økologisk, lokalt produceret eller klimavenlig. For andre kan det være mere afgørende, at prisen er lav, at maden er let at tilberede, at det smager som kendte kød- og mejeriprodukter eller, at nye produkter let kan indgå som en del af kendte retter fra det danske køkken. For andre igen kan det være ligeså afgørende, hvor forarbejdet fødevarer er. For Plantefonden er det afgørende at støtte fødevarer, der understøtter kostrådene og ikke er unødigt forarbejdede. Fonden støtter gerne fødevarer, der taler ind i danskernes hverdagsvaner, som fx convenience og mad på farten, da sund og bæredygtig mad skal være tilgængelig og praktisk for alle.

EKSEMPLER PÅ PROJEKTTYPER FONDEN ØNSKER AT STØTTE

Forbrugereksporerer for lækker og nem, planterig mad som middel til at øget forbrug. F.eks. via madevents, udvikling af cateringmuligheder, kampagner og sociale medier. Særligt gerne ses projekter, der bygger på eksisterende viden om salgsmuligheder og aktiviteter, og i større skala formår at forankre sådanne initiativer i detailledet, restauranter, spisesteder, kantiner o.l.

Efterspørgselsprojekter forankret i detailledet på national plan, f.eks. projekter der tester og udbreder nye måder at gøre planterig mad mere attraktivt for forbrugerne, der hvor de køber ind.

Nationale borgerrettede kampagner til fremme af kompetencer og adfærdsskift. Uddannelse af faggrupper, der har relevans for udvikling af madkultur hos forskellige befolkningsgrupper, herunder sundhedspersonale. Udvikling af undervisningsmateriale mv. til grundskoler og andre dele af undervisningssystemet hvor børn, unge og studerende undervises i madlavning.

Projekter der fremmer viden om planter, nødder, alger og svampes gavnlige virkning i forhold til sundhed. F.eks. i forhold til opkvalificering af sundhedsfaglige medarbejdere som f.eks. praktiserende læger, sygeplejersker og andre sundhedspersonaler i stat og kommuner.

Øvrige projekter der vedrører mad- og spisekultur hos både voksne og børn f.eks. praksisorienterede forløb som skolehaver o.l., der kan give konkrete oplevelser med at dyrke egne råvarer i naturen mv.f.eks.

EKSEMPEL PÅ PROJEKT

▷ Undervisningsforløb i akvakultur: Dyrkning af tang langs danske kyster

EKSEMPEL PÅ OUTPUT

▷ Øget viden om dyrkningsmetoder, tangsorter, næringsindhold samt tilberedning

EKSEMPEL PÅ OUTCOMES

▷ Øget forbrug af danskproduceret tang
▷ Øget areal til dansk tangproduktion

3

Øge efterspørgslen på danske plantefødevarer på eksportmarkederne

EFTERSPØRGSELSFREMMELSE

INDSATSOMRÅDER FONDEN GERNE VIL UNDERSTØTTE

Sektoren for plantebaserede fødevarer rummer et vækstpotentiale til gavn for dansk økonomi og arbejdspladser, der kan være med til at drive den ønskede omstilling af den danske fødevaresektor i en grønnere retning.

Langt størsteparten af dansk frugt og grønt afsættes på hjemmemarkedet, men eksporten af danske friske grøntsager er i stigning – især økologiske. Fonden ønsker at bidrage til denne udvikling af efterspørgsel på danske plantefødevarer ved at støtte aktiviteter, der fremmer og understøtter ikke bare den danske, men også den udenlandske efterspørgsel på danske afgrøder og produkter til blandt andet forarbejdede fødevarer i industriel skala. En øget udenlandsk efterspørgsel kan have en væsentlig betydning for at øge den samlede volumen i den danske produktion.

På nuværende stadie er opgaven mere omfattende end at fremme produkter. Det plantebaserede marked skal skabes, og det kræver en samlet indsats, hvor aktører fra flere dele af værdikæden deltager i indsatsen. Derfor ser Plantefonden helst salgsmindsatser varetager af konsortier med eventuel inddragelse af virksomheder, der har erfaring på området. I den forbindelse ønskes navne på alle parter at være offentligt tilgængelige.

EKSEMPLER PÅ PROJEKTTYPER FONDEN ØNSKER AT STØTTE

Messedeltagelse i ind- og udland samt andet salgsfremmende arbejde, blandt andet via eksisterende salgskanaler for dansk økologi o.l. Det kan f.eks. være ved dansk tilstedeværelse på store, internationale messer som Fruit Logistica i Berlin, Fruit Attraction i Madrid og Anuga i Köln mfl.

Projekter der giver konkrete værktøjer til at fremme eksport og markedsføring af danske plantebaserede primærprodukter og ingredienser.

Konsortier der laver konkrete eksportindsatser i enkelte lande eller større markeder, som f.eks. Europa – både med primærprodukter og ingredienser.

Bredere eksportindsatser der kobler sig på relevante agendaer i andre lande, f.eks. bæredygtighed, sundhed m.v.

Projekterne kan med fordel afvikles som partnerskaber mellem forskellige aktører og virksomheder, så de fremmer sektoren, og ikke blot enkeltvirksomheder.

EKSEMPEL PÅ PROJEKT

- Eksport af plantebaserede produkter, baseret på danske råvarer, til foodservicesektoren i Tyskland

EKSEMPEL PÅ OUTPUTS

- Ny viden om eksport af plantebaserede fødevarer til Tyskland
- Øget salg af plantebaserede produkter under salgsmindsatser

EKSEMPEL PÅ OUTCOMES

- Flere udenlandske indkøbere af danske, plantebaserede produkter
- Økonomisk vækst for danske producenter

4 Øge mængden og kvaliteten af de planteprodukter, der kommer på markedet

INDSATSOMRÅDER FONDEN GERNE VIL UNDERSTØTTE

Fonden ønsker at støtte aktiviteter, der bidrager til at sikre et bredt og varieret udbud af forskellige danskproducerede afgrøder og produkter, der både er attraktive for forbrugerne, og som matcher efterspørgslen i den danske fødevarerindustri og fra det udenlandske marked.

Derudover er der behov for forskning og udvikling vedrørende så forskellige områder som sorters og produkters protein- og næringsstofindhold, modstandsdygtighed samt jordbrugsaktiviteter vedrørende dyrkningsmæssige teknikker, teknologi, miljømæssig bæredygtighed og tilpasning af fremtidens afgrøder til dansk klima.

Forskning og udvikling kan også fokusere på sundhedsaspekter, som lavt salt-, mættet fedt- og sukkerindhold. Sunde, planterige fødevarer, forarbejdede såvel som uforarbejdede, kan bidrage til at mindske risikoen for kroniske sygdomme.

EKSEMPLER PÅ PROJEKTTYPER FONDEN ØNSKER AT STØTTE

Kompetenceudvikling hos primærproducenter, innovations-, forsknings- og udviklingsprojekter knyttet til primærproduktion f.eks. sortsudvikling, udvikling af nye bæredygtige dyrkningsmetoder og afprøvning af ny teknologi.

Projekter med deltagelse af flere detailkæder, der fremmer et bredere udvalg af plantebaserede produkter i supermarkederne.

Innovation, forskning og udvikling i forarbejdningsprocesser kan omfatte både nye og forbedrede produkter samt optimering af smag, tekstur, næringsoptag og holdbarhed. Fonden kan også dække forskning i procesforbedringer og indkøb af nødvendig teknologi og udstyr.

Derudover kan projekter, der styrker foodservice og fødevarerindustrien i at levere råvarer i rette kvalitet og mængde, modtage støtte, f.eks. praksisnære tests, nye pakkelsninger, testproduktioner eller samarbejder med lokale økologiske producenter.

Udvikling og forædling af svampe samt planter fra akvakultur som makroalger (tang) og mikroalger, der kan udgøre alternative afgrøder og proteinrige eller særligt næringsrige ingredienser til nye typer af fødevarer.

EKSEMPEL PÅ PROJEKT

- ▶ Studie af forebyggende og sundhedsfremmende effekter af mere planterig kost til større, relevante befolkningsgrupper.

EKSEMPEL PÅ OUTPUT

- ▶ Evidens for sundhedsfremmende aspekter ved en mere planterig kost

EKSEMPEL PÅ OUTCOMES

- ▶ Sundhedsfremme i større befolkningsgrupper
- ▶ Øget forbrug af plantefødevarer

5 Øge volumen i produktionen af plantefødevarer til lands og til vands

UDBUDSFREMME

INDSATSOMRÅDER FONDEN GERNE VIL UNDERSTØTTE

Omlægning til planteproduktion er et centralt element i den grønne omstilling og kræver, at mere landbrugsareal omlægges fra produktion af animalske fødevarer til afgrøder til human konsum. Der bliver dertil færre og færre frugt- og grøntsagsavlere, og Danmark mister hurtigt evnen til at forsyne sig selv med friske, lokale råvarer. Derfor finder Plantefonden det vigtigt at støtte primærproducenter, der ønsker at fremme og/eller udvikle dansk frugt- og grøntproduktion, bælgfrugter, nødder og andre konsumafgrøder.

Særligt vigtigt er aktiviteter, der styrker samarbejdet i værdikæden, så producenter får sikkerhed for afsætning til forarbejdning, detail, foodservice og distribution. Et tættere samarbejde mellem f.eks. gartner og indkøber kan fordele risiko og styrke investeringsviljen. Producenter har desuden brug for opdateret viden om afgrødetyper, dyrkning, klimatilpasning og afsætningsmuligheder.

Samtidig udfordres frugt- og grøntproduktionen af høje lønomkostninger og mangel på teknologi til at erstatte manuelt arbejde. Derfor er nye, mere risikovillige og investeringsvenlige teknologiske løsninger nødvendige.

EKSEMPLER PÅ PROJEKTTYPER FONDEN ØNSKER AT STØTTE

Projekter der omfatter forskning og udvikling i opskalering af produktion, herunder ny teknologi og maskiner, samt projekter der kobler frugt- og grøntavlere tættere til detailledet.

Partnerskabsprojekter, der styrker samarbejde og vidensdeling mellem alle relevante led i værdikæden for den samlede danske plantefødevaresektor.

Der kan ydes konsulentstøtte til opskalering, omstilling, dyrkningsvejledninger og afsætning, ligesom primærproducenter kan få rådgivning eller hjælp til forarbejdning. Udvikling af arbejdsstyrken kan også støttes, f.eks. via undervisningsmateriale på landbrugsskoler.

Plantefonden ønsker at fremme innovation og effektivitet gennem projekter, der tester og udbreder ny teknologi, tilpasset lokale produktionsforhold. Det kan også omfatte AI-løsninger til høst, udbytteoptimering, biodiversitetsmonitorering eller ukrudtsbekæmpelse.

EKSEMPEL PÅ PROJEKT

- ▶ Testproduktion af nye bælgplanter

EKSEMPEL PÅ OUTPUTS

- ▶ Dyrkningsvejledninger og anbefalinger for de mest lovende arter samt etableret samarbejde mellem producenter, grossister og detailhandlere.
- ▶ Gennemført forbruger- og markedstests, som dokumenterer forbrugernes accept og interesse for de nye produkter.

EKSEMPEL PÅ OUTCOMES

- ▶ Styrket konkurrenceevne og innovationskraft i den danske grøntsagssektor samt etableret videngrundlag for avls- og udviklingsprojekter.
- ▶ Øget forbrug af bælgfrugter samt opskalering af produktionen.

6

Styrkelse af hele værdikæden

SEKTORBROBYGNING

INDSATSOMRÅDER FONDEN GERNE VIL UNDERSTØTTE

Produktionen af plantebaserede fødevarer i Danmark er ikke forankret i en stærk, samlet sektor, som det er tilfældet for mange af de øvrige grene af dansk landbrug, der har en lang historisk tradition tilbage i andelsbevægelserne tillige med et stærkt fundament af interessevaretagelse og mere favorable støttemuligheder.

Hvis produktionen af plantebaserede fødevarer i Danmark skal styrkes i kvalitet og omfang, er der behov for at understøtte udviklingen af en samlet værdikæde for sektoren.

Primærproducenter, produktions- og forarbejdningsvirksomheder og salgsled der fremstiller og afsætter nye typer af madvarer, skal både tænke nyt og tage nogle risici.

Plantefonden ønsker at bidrage til at styrke selve værdikæden i sektoren, det vil sige at styrke udvikling og etablering af de led, der i dag er svage, samt bidrage til, at de eksisterende aktører bliver koblet tættere sammen.

En samlet opskalering på tværs af alle de relevante parter afhænger netop af, at der sikres mere gensidigt kendskab på tværs af parterne, mere vidensdeling om de fælles udfordringer og muligheder og et langt stærkere konkret samarbejde med flere gensidige aftaler til følge på tværs af produktion, distribution og afsætning.

EKSEMPLER PÅ PROJEKTTYPER FONDEN ØNSKER AT STØTTE

Dataindsamlings- og analyseprojekter hvor flere aktører går sammen om årlige markedsanalyser, som gentages flere år i træk.

Værdikæde-udviklingsprojekter, der involverer mange led i værdikæden f.eks. både landbrug (primaerproduktion) forskning (viden), virksomheder (kommercielt potentiale), detaillerede (forbrugeradfæltning), organisationer (tværgående samarbejde, vidensdeling, kampagner) m.fl.

Netværksprojekter, hvor der gives støtte til kompetenceudvikling og understøttelse af faglige drøftelser og sparring på tværs af aktører i værdikæden.

Vidensdelingsprojekter/partnerskaber, hvor forskellige parter i værdikæden mødes, dokumenterer og udveksler erfaringer og indsigt om centrale udviklingsområder og udfordringer. F.eks. universiteter, landbrugere, virksomheder m.fl.

EKSEMPEL PÅ PROJEKT

▷ Fra jord-til-bord: Værdikædeprojekt for hestebønner

EKSEMPEL PÅ OUTPUTS

- ▷ Øget transdisciplinært samarbejde
- ▷ Vidensdeling af udfordringer og muligheder

EKSEMPEL PÅ OUTCOME

▷ Opskalering og styrkelse af værdikæden for danske hestebønner fra forskning/udvikling over produktion til afsætning

Fonden for Plantebaserede Fødevarer
Handlingsplan 2026

Plantefonden
Styrelsen for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Nyropsgade 30
1780 København V

plantefonden@lfst.dk

www.plantefonden.dk